

Miłość agapao i fileo

Bóg jest miłością

„Ona, co mogła, to uczyniła” — Mar. 14:8.

Miłość do drugiego człowieka ujawnia się przez uczynki. Miłość jest dobrą i pożądaną cechą u wszystkich ludzi, jednak istnieją stopnie miłości. „Albowiem tak Bóg umiłował świat, że Syna swego jednorodzonego dał, aby każdy, kto weń wierzy, nie zginął, ale miał żywot wieczny” (Jan 3:16). Z łaski Boga Jezus Chrystus umarł raz za wszystkich i „zakosztował śmierci za każdego” (Hebr. 2:9). Jednak Jahwe powiedział też: „umiłowałem Jakuba, Ezawa zaś znienawidziłem” (Mal. 1:2-3, Rzym. 9:13). Nie chodzi o to, że potomkowie Ezawa zostali zgładzeni, lecz po prostu potomkowie Jakuba otrzymali o wiele większe błogosławieństwa. Jezus rozróżnił typy miłości: „rzekł Jezus do Szymona Piotra: Szymonie, synu Jana, **miłujesz** [Greckie *agape* (kochać boską miłością)] zostało użyte tylko w tym miejscu oraz w pytaniu z werseu 16. Inne słowo oznaczające miłość w werseach 15-17 to *fileo* (kochać miłością rodzinną.) mnie więcej niż ci? Rzekł mu: Tak, Panie! Ty wiesz, że cię miłuję. Rzecze mu: Paś owieczki moje. Rzecze mu znowu po raz drugi: Szymonie, synu Jana, **miłujesz** mnie? Rzecze mu: Tak, Panie! Ty wiesz, że cię miłuję. Rzekł mu: Paś owieczki moje. Rzecze mu po raz trzeci: Szymonie, synu Jana, miłujesz mnie? Zasmucił się Piotr, że mu po raz trzeci powiedział: Miłujesz mnie? I odpowiedział mu: Panie! Ty wszystko wiesz, Ty wiesz, że cię miłuję. Rzecze mu Jezus: Paś owieczki moje” – Jan 21:15-17. Jezus dwukrotnie zapytał Piotra, czy **kocha** go miłością *agape* (wyższa postać miłości: miłość bogobojna, miłość serdeczna). Piotr odpowiedział, że kocha Jezusa miłością *fileo* (wciąż jest to wysoka postać miłości: miłosierdzie, litość). Za trzecim razem Jezus ustąpił do tego, co Piotr mógł zrobić (patrz przypis o słowach oznaczających miłość).

„Będziesz tedy miłował (hebr. *ahab*) Pana, Boga swego, z całego serca swego i z całej duszy swojej, i z całej siły swojej” (5 Mojż. 6:5). To przykazanie, by kochać (greckie *agapao*) Boga ponad wszystko, cytowane jest również w Mat. 22:37, Mar. 12:30-33 i Łuk. 10:27.

Wierne kobiety, które okazywały głęboką miłość

Rebeka stanowi przykład bezinteresownej miłości (1 Mojż. 27). Oczekując na narodziny Ezawa i Jakuba, Jahwe powiedział Rebecce: „Dwa narody są w łonie twoim i dwa ludy wywiodą się z żywota twego. Jeden naród

będzie miał przewagę nad drugim, starszy [Ezaw] będzie służył młodszemu [Jakubowi]” (1 Mojż. 25:22-23). Gdy obaj byli już dorośli, Jakub wykupił od swojego brata bliźniaka, Ezawa, prawo pierworództwa. Rebeka pamiętała, że Jakub miał prawo do błogosławieństwa Izaaka dla pierworodnego, choć Izaak planował dać je Ezawowi. Co miała zrobić? Rebeka postanowiła, że Jakub podszyje się pod Ezawa, aby uzyskać błogosławieństwo. Poleciała Jakubowi, aby przyniósł dwoje kozłat na posiłek dla Izaaka, a sierścią pokrył dwa ramiona Jakuba. Jakub zaprotestował, że jeśli Izaak odkryje, że został oszukany, to „ściągnie na siebie klątwę, a nie błogosławieństwo” (1 Mojż. 27:12). Rebeka okazała wtedy swoją głęboką miłość do syna i powiedziała: „Niech na mnie spadnie przekleństwo, które miałyby spaść na ciebie, synu mój! Tylko usłuchaj głosu mego, idź i przynieś mi” (1 Mojż. 27:13). Wszystko poszło zgodnie z planem i Jakub otrzymał główne błogosławieństwo. Gdy Ezaw dowiedział się o podstępnie, postanowił, że po śmierci ojca zabije Jakuba. Rebeka usłyszała o planie Ezawa i kazała Izaakowi odesłać Jakuba, aby znalazł sobie żonę wśród swoich dalszych kuzynów. Choć Rebeka nigdy więcej nie zobaczyła swego syna Jakuba, jej bezinteresowna miłość do niego, uratowała mu życie.

W czasach sędziów

Debora była zarówno prorokinią, jak i sędzią w Izraelu, kiedy powiedziała Barakowi, by zebrał wojska przeciwko uciążliwemu królowi Kanaanu. Barak odmówił, chyba że poszłaby z nim. Idąc z nim, okazała łaskę wobec niego i swoją miłość do Izraela.

Kiedy Noemi straciła męża i obu synów, opuściła kraj Moabu, by wrócić do Betlejem. Jedną synową, Rut, kochała ją i postanowiła pójść z nią. Z najwyższą miłością, kiedy Boaz i Rut mieli syna, przypisałi go Noemi i jej zmarłemu mężowi Elimelechowi (Ruty 1:15; 4:13).

Mądra kobieta (2 Sam. 20)

Wieki później, gdy Dawid był królem, jego przystojny i dumny syn, Absalom, rozgniewał się na swojego przyrodniego brata i postanowił go zabić. Następnie uciekł do obcego kraju. Trzy lata później Dawid został przekonany, by ogłosić ułaskawienie, więc Absalom powrócił. Absalom spiskował przeciwko ojcu, a Dawid uciekł z Jerozolimy. W późniejszej bitwie Absalom został zabity przez swego kuzyna Joaba (choć wbrew wyraźnej woli króla Dawida). Dawid ponownie powrócił do Jerozolimy jako król.

Wtedy pewien Beniaminita o imieniu Szeba, opisany jako człowiek Beliala (tj. pan bezużyteczności) próbował przekonać plemiona do buntu przeciwko Dawidowi. Joab, przywódca wojsk Dawida, ścigał go do Abel, małego miasta w najbardziej wysuniętej na północ części Izraela. Oblężenie rozpoczęło się od taranowania murów miasta. Bezimienna mądra kobieta z miasta Abel poprosiła o rozmowę z Joabem, do której potem doszło. Zaczęła od pochwały historii tego małego miasta i zapewniła Joaba, że jest jedną z wielu jego mieszkańców, którzy są pokojowo nastawieni i wierni. Zapytała, dlaczego chciał zniszczyć miasto, które było szanowane przez inne miasta w Izraelu, dziedzictwo Jahwe. Joab odpowiedział, że nie ma nic przeciwko miastu Abel, lecz tylko przeciwko bezwartościowemu Szebie, który się tam schronił. Powiedział: „wydajcie jego samego, a odstąpię od miasta” (2 Sam. 20:21). Mądra kobieta odpowiedziała Joabowi, że ich wierność królowi Dawidowi zostanie okazana przez rzucenie mu głowy Szeby przez mur. Poszła do miasta i przekonała lud, by zrobił tak, jak mówiła (2 Sam. 20:22). Oblężenie zostało natychmiast przerwane, a Joab wrócił do Jerozolimy. W ten sposób ta mądra kobieta uratowała w mieście wszystkich, których kochała (2 Sam. 20).

Niewolnik, który kochał swego pana (2 Król. 5:1-18)

Naaman był dowódcą armii Syrii (Aram). Był świetnym żołnierzem i dowódcą, lecz był też trędowaty. Wcześniej armia syryjska wzięła do niewoli młodą pannę, która następnie służyła żonie Naamana. Młoda panna życzliwie zasugerowała Naamanowi, aby udał się do proroka (Elizeusza), który przebywał w Samarii, stolicy Izraela, aby mógł zostać uzdrowiony.

Naczelnym dowódcą wojskowy jednego narodu nie udaje się jednak tak po prostu do stolicy innego narodu bez oficjalnych dokumentów i znacznego podarunku. Król syryjski wysłał więc list do króla Jehorama, syna Achaba, mówiąc: „wiedz, że to ja wysłałem do ciebie Naamana, mojego sługę, abyś go uleczył z jego trądu” (2 Król. 5:6). Odpowiedzią Jehorama było niedowierzenie i podejrzenie. Trąd był uważany za nieuleczalny. Stwierdził, że król Syrii „szuka zaczepki z nim” (2 Król. 5:7). Elizeusz usłyszał jednak o tym i zainterweniował. Powiedział: „Niech tamten przyjdzie do mnie i dowie się, że jest prorok w Izraelu” (werset 8). Gdy Naaman przybył do domu Elizeusza i stanął u jego drzwi, prorok wysłał posłańca na spotkanie z nim i polecił mu obmyć się siedem razy w rzece Jordan, około 25 mil na wschód. Naaman był pewien, że rzeki w pobliżu jego stolicy Damaszku były czystsze od rzeki Jordan i odszedł w gniewie. Towarzysze Naamana przekonali go jednak, by zastosował się do prostych instrukcji Elizeusza i w wyniku tego Naaman został uzdrowiony. Jego skóra stała się taka jak u dziecka. Słowa Naamana

są znamienne: „Oto teraz wiem, że nie ma na całej ziemi Boga, jak tylko w Izraelu” (2 Król 5:15). Dzięki miłosierdziu izraelskiej dziewczynki Bóg Jahwe został uwielbiony w oczach potężnego wojownika i jego zagranicznego domostwa.

Wierna kobieta, ryzykująca życiem

Jehoszeba (przysięga Jahwe) daje nam przykład prawdziwej miłości. Kiedy Achazjasz, król Judy, sprzymierzył się z synem Achaba, Joramem, królem Izraela, obaj królowie zostali zabici w bitwie. Atalia, matka Achazjasza, zajęła tron i wymordowała swoich potencjalnych rywali – synów Achazjasza. Jednak Jehoszeba, siostra Achazjasza, wzięła Joasza, małego syna Achazjasza, i ukryła go wraz z jego mamką w Świątyni Bożej (2 Król. 11:2; 2 Kron. 22:10 i nast.).

Jehoszeba ryzykowała własnym życiem, ponieważ kochała swego małego bratanka, a także bez wątpienia dlatego, że kochała naród judzki. Siedem lat później kapłan Jehojada kazał zabić Atalię, a młodego Joasza uczynił królem.

Kobieta, której przebaczone

Grzeszna kobieta przysłała do Jezusa w domu pewnego faryzeusza, obmyła stopy Jezusa swoimi łzami, namaszczając je, i wytarła je swoimi włosami. Najwyraźniej szukała przebaczenia. Faryzeusz natychmiast wyróżnił Jezusa, lecz wzgardził kobietą jako niegodną uwagi. Jezus powiedział: „Odpuszczono jej liczne grzechy, bo bardzo miłowała. Komu zaś mało się odpuszcza, mało miłuje” (Łuk. 7:36-50). W obu przypadkach użyto słowa *agape* na określenie miłości. Jest w tym głęboka lekcja dla każdego z nas. Mamy okazać naszą wdzięczność za miłosierdzie naszego Pana, będąc miłosiernymi dla innych, za których Chrystus również umarł (1 Tym. 2:6).

Rada dla chrześcijańskich kobiet dzisiaj

Wszystkie te wierne kobiety dały nam przykład tego, w jaki sposób miłość jest miła naszemu Bogu. Podobnie wszystkie wierzące kobiety dzisiaj mają być podobnym przykładem miłości dla swoich dzieci i uczyć je tego, co jest właściwe. Św. Paweł dodaje: „Lecz dostąpi zbawienia przez macierzyństwo, jeśli trwać będzie w wierze i w miłości, i w świątobliwości, i w skromności” (1 Tym. 2:15).

Przypis do słów oznaczających „miłość”

Kiedy Bóg powiedział: „Umiłowałem Jakuba; ale Ezawa znienawidziłem” (Mal. 1:2-3; Rzym. 9:13), chodzi o kontrast między tym, co Bóg uczynił dla Jakuba, a zubożeniem Ezawa. Ezaw stanowi dziś najbardziej wysuniętą na południe, najbiedniejszą część Jordanii. Słowo oznaczające „umiłowany” w Mal.1:2 to *ahab/ahav*, od-

powiadające *agape* w Rzymian 9:13. Oba oznaczają najwyższą postać miłości: bezinteresowną miłość, boską miłość. W Mat. 22:37 greckie słowo *agapao* jest formą czasownikową *agape*. Hebrajskie słowo *ahab* jest użyte około 200 razy, greckie *agapao* 143 razy, a *agape* 116 razy.

Dla porównania miłość *fileo* określa wciąż wysoką pos-

tać miłości: życzliwość, miłosierdzie; jej odpowiednikiem jest miłość synowska. Greckie słowo określające „miłość” Piotra to *fileo*, odpowiadające hebrajskiemu słowu *chesed* w Starym Testamencie (np. „Rzekł tedy Dawid: Okażę przychylność Chanunowi, synowi Nachasza, gdyż jego ojciec okazał mnie przychylność” - 1 Kron. 19:2). Hebrajskie słowo *chesed* jest użyte około 235 razy, greckie słowo *fileo* 25 razy.